

Univerzita
Pardubice
Fakulta
filozofická

Katedra: religionistiky

Akademický rok: 2017/2018

Posudek oponenta k bakalářské práci

Jméno autora: Jakub Nepraš

Název tématu: Exorcismus v japonské kultuře

Bakalářská práce Jakuba Nepraše nese název *Exorcismus v japonské kultuře*, i když jejímu obsahu by spíše odpovídal např. název „Katolický exorcismus a s ním srovnávané fenomény v japonské kultuře“. Vzhledem k tomu, že o křesťanství v názvu není řeč, může působit jako problematičtější mj. i skutečnost, že se autor v „mimojaponské“ části práce problematice exorcismu věnuje výhradně v křesťanském (resp. katolickém) rámci, a ne např. v kontextu jiných monoteistických náboženství.

Obsahově se práce vyznačuje opakováním předem daných tezí. Na jejím začátku (s. 8) je řeč o „podezření, že si vědci [kteří?] při cestách do Japonska začali vysvětlovat místní praktiky a úkazy teologií, ve které měli základ“ (?), aby pak její obecnější část na s. 30 opět končila prohlášením, že pisatel „nabývá podezření“, že západní religionisté si popis mimokřesťanských náboženských fenoménů usnadnili používáním termínu „posednutí“.

Práce dospívá k závěru, že „posednutí a exorcismus v křesťanství a japonské kultuře není to samé“ (s. 55). Tento závěr lze jistě akceptovat (s výhradou, že je problematičtější srovnávat křesťanství jako náboženství a Japonsko jako zemi a kulturu), a to jak věcně, tak i z hlediska míry jeho doloženosti v předcházejícím textu. Jako problém nicméně vnímám ne zcela jasnou koncepci práce, která kolísá mezi zaměřením na komparaci exorcismu v katolické církvi a rituálů uplatňovaných vůči „posedlým“ v japonských náboženstvích a zaměřením na religionistické koncepty používané ve vztahu k fenoménům tohoto druhu.

Zdá se také, že pisatel tvrdí, že religionistika je čímsi na způsob „sekularizované teologie“, aniž by mu to bránilo současně zastávat i jednoduchý a naivně působící přístup k mimořádně komplikovanému problému religionistické neutrality. Je sice jistě možné učinit prohlášení „ve své vědecké práci nehodlám uznávat existenci démonů“ (s. 18), pisatel by si však měl být vědom toho, že otázka (ne)rozlišování mezi duchovním a psychiatrickým problémem je podstatná pro osud lidí jedním či druhým způsobem postižených a pro možnost jim pomoci. Osobně pokládám za krajně nešťastné redukcionistické ztotožňování posedlosti a psychické poruchy, které student na s. 8 naprosto bezproblémově provádí.

Za smutnou záležitost je bohužel nutné označit jazykovou stránku práce. Autor bakalářské práce z religionistiky by jistě měl vědět, že v křesťanství je snad možné hovořit o satanovi jako o Božím protějšku, ale v žádném případě není jazykově akceptovatelný obrat „Bohův protějšek“ (s. 53). Už na začátku práce také bije do očí absolutně nesmyslný název první kapitoly „Posednutí exorcistní katolické praxe“ (v této kapitole je ve skutečnosti řeč spíše o posedlosti a exorcismu v katolickém kontextu). Za nesmyslnou pokládám např. i formulaci z anotace, kde je řečeno, že „bakalářská práce se zaměřuje na posednutí a exorcismus v japonské kultuře, které jsou nejspíš převzaty z teologie“. Divný je už sám autorův oblíbený termín „posednutí“.

Bylo by možné uvést i řadu drobnějších jazykových a formálních nedostatků. Jméno svatého Justina např. student na s. 10 uvádí jako „Justýn“ a v pozn. 4 na s. 11 jako „Justyn“, i když jde v obou případech o odkazy na knihu Gabriela Amortha, v níž je používána obvyklá podoba Justin. Z formálních problémů bych zmínil absenci rozdělení bibliografie na primární a sekundární literaturu.

Přes výše zmíněné prohršky konstatuji, že student na úrovni odpovídající bakalářské práci prokázal schopnost psaní odborného textu a v zásadě splnil úkol, který mu byl uložen. Práci předběžně navrhuji hodnotit stupněm dobře (E).

V Brně dne 11. ledna 2018

Doc. Mgr. Vít Machálek, Dr. Th.D.